

izgubljen in zmeden, ker ga nagonsko tlači in mori dejstvo, da ga nihče ne vodi, da ni nikjer v njegovem življenju strnjene plasti, ki bi vladala s polnim čutom odgovornosti za zdrav potek in čvrst razmah vsega javnega življenja. Te vodilne plasti ni danes v našem življenju. Po eni strani smo sledili klicu demokracije, prezrli pa potrebo po izoblikovanju elite. Ali ni morda to eden glavnih in najglobljih vzrokov, da Slovenec v celoti ni dobro prestal preizkušnje, ki mu jo je naložila povojna doba, da naše življenje dela vtis nemoči in klavrne pasivnosti?

Preprost človek iz ljudstva je danes morda bolj pripravljen vršiti svojo dolžnost in nalogo kakor množica naših izobražencev, ki so samo izobraženci, ne pa zavedna elita naroda. In če preprost človek svoje naloge in dolžnosti kot član naroda ne vrši, leži krivda v pretežni večini zopet na inteligenci, ki je bila po srednjih šolah in na univerzi izobrazena za uradnike, učitelje, juriste ali inženere, kateri pa vzgoja ni dala na pot v življenje niti ene lastnosti, potrebne za zavedno vodstvo. Česar nam danes kruto manjka, ni toliko izobrazba med ljudstvom kakor dobra smotrna vzgoja inteligence. Prave kulture in vzgoje na vodilnih mestih, te pogrešamo, te nam manjka. Če hočemo uravnovesiti svoje življenje, dvigniti ga iz mrtvila in klavrnega životarjenja, je skrajni čas, da se zavemo važnosti vodilne, za svojo nalogo smotrno vzgojene inteligence in da popravimo krivično razmerje, ki je doslej pri nas vladalo med naporom za demokratizacijo kulture in med vzgojo naše duhovne elite, za katero se sploh zmenili nismo. Če bi imeli potrebno duhovno aristokracijo, ki bi zavedno in premišljeno vodila naše javno življenje, pa bi se brez dvoma tudi v marsičem izpremenilo naše dosedanje pojmovanje demokratizacije kulture, ki je sicer obrodila lepe sadove, je pa v bistvu vendarle še dokaj megleno, plitko in razblinjeno. Premišljena skrb za dobro slovensko prosvetno politiko, zavedno stremečo za čim boljše vzgojo elite, bi hkratu pomenila tudi novo pojmovanje in nov razcvit hotenj, naporov in metod na polju vzgajanja najširših ljudskih plasti.

Smeh

Mesec je raztresel svoj zeleni smeh;
vrba se do vode je nagnila,
v ozkem stolpu je zajokal bron,
stara ura je polnoč odbila.

S šalom, ki je srkal vonj narcis,
sem skrivaj v terasni vrt stopila,
slak ovil je noge dolgih miz,
divja trta je ograjo krila.

Zadaj so gore kot težke lise
pile kos ledenega neba,
bleda noč je tiše, vedno tiše
tkala pot do bolnega srca.

Z mesecem so bilke govorile,
mesec mi je svetil na laseh;
ustne so srebrno pesem pile,
roke božale zeleni smeh.

Vida Taufer.